HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וכל שכן השתא דארחיקו להו טובא. לספריס דגרסי בחלו הן הלוקין (מכות דף יט.) לעולם לא קידשה לעתיד לבא אם כן לר' ישמעאל הותרו הבמות וקשה דאם כן מאי קאמר הכא לר' ישמעאל דארחיקו להו טפי מדרבה אקריבו להו טפי כיון דהותרו הבמות:

רבי עקיבא סבר בשר תאוה לא איתסר כלל. תימה מנא ליה הא דלמא מר אמר מדא ומר אמר מדא ולא פליגי וי"ל מי לרבי עקיבא מיתסר בשר תאוה אם כן היכי הותרה להם בשר נחירה דבקדשים מודה דבעיא שחיטה כדמשמע בסמוך ומי בגבי ואיל הא בקרא דדרשינן מיניה היתר נחירה כתיב בקר ומאן דכתיב כי ירחק ממך וזבחת מבקרך ומצאנך מכלל דמעיקרא לא בעו זביחה ומיהו קשה דהוה ליה לאוקומי קרא דהיתר נחירה בבעלי מומין דלא חזו להקרבה: **רבי אישתרי שלל של** עובדי כוכבים דידהו לא אישתרי. לא גרסינן אי דלמא לא שנא דהלשון היה משמע שהיה מסתפק אי אישתרי כתלי דחזירי דידהו אי לא וזה אינו דמתחלה לא נסתפק מכתלי דחזירי דידהו אי במה שנחרו כשבאו אלא במה שנחרו במדבר בהיתר והש"ס הקשה לו דאפי' דבר טמא אשתרי להו כלומר דאפילו לנחור בתחלה הם מותרים כל שכן מה שנחרו קודם ומשני דלמא שלל של עובדי כוכבים אישתרי להו ולא דידהו ולכן אסור לנחור והשתא שפיר מיבעיא לן במה שנחרו בהיתר: כאן

וכל שכן השתא דארחיקו להו טובא. לספריס דגרסי בחלו הן הלוקין (מכות דף יט.) לעולם לא קידשה לעתיד לבא אם כן לר' ישמעאל הותרו הבמות וקשה דאם כן מאי קאמר הכא לר' ישמעאל דארחיקו להו טפי מדרבה אקריבו להו טפי כיון דהותרו הבמות:

רבי עקיבא סבר בשר תאוה לא איתסר כלל. תימה מנא ליה הא דלמא מר אמר מדא ומר אמר מדא ולא פליגי וי"ל מי לרבי עקיבא מיתסר בשר תאוה אם כן היכי הותרה להם בשר נחירה דבקדשים מודה דבעיא שחיטה כדמשמע בסמוך ומי בגבי ואיל הא בקרא דדרשינן מיניה היתר נחירה כתיב בקר ומאן דכתיב כי ירחק ממך וזבחת מבקרך ומצאנך מכלל דמעיקרא לא בעו זביחה ומיהו קשה דהוה ליה לאוקומי קרא דהיתר נחירה בבעלי מומין דלא חזו להקרבה: **רבי אישתרי שלל של** עובדי כוכבים דידהו לא אישתרי. לא גרסינן אי דלמא לא שנא דהלשון היה משמע שהיה מסתפק אי אישתרי כתלי דחזירי דידהו אי לא וזה אינו דמתחלה לא נסתפק מכתלי דחזירי דידהו אי במה שנחרו כשבאו אלא במה שנחרו במדבר בהיתר והש"ס הקשה לו דאפי' דבר טמא אשתרי להו כלומר דאפילו לנחור בתחלה הם מותרים כל שכן מה שנחרו קודם ומשני דלמא שלל של עובדי כוכבים אישתרי להו ולא דידהו ולכן אסור לנחור והשתא שפיר מיבעיא לן במה שנחרו בהיתר: כאן

ועכשיו שגלו. רב יוסף קאמר ליה: **בשר תאוה לא איפסר כלל.** וקרא ואל פתח אהל מועד לא הביאו (ויקרא יז) בקדשים כתיב והאי דכתיב (דברים יב) בכל אות נפשך תאכל בשר ולאו לאורויי היתירא בבשר תאוה אתא אלא כדדרים ליה רבי אלעזר בן עזריה בפרק כסוי הדם (לקמן דף פד.) לימדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבון וכי ירחק וזבחת בא להזהיר על השחיטה כשיכנסו לארץ ואע"ג דקרא בפסולי המוקדשין שנפדו על ידי מומין משתעי כדמוקמינן בבכורות (דף לב.) אפילו הכי גמרינן חולין מייניה כדאמרינן בפ"ב (לקמן דף כח.) מקיש בני ואיל לפסולי המוקדשי' מה פסולי המוקדשים בשחיטה אף בני ואיל בשחיטה ולבני ואיל חולין יהו: **בשר נחירה לא אישתרי כלל.** הילכך לא תלה הכתוב בביאת הארץ אלא היתר בשר תאוה וזביחה דכתיב בהאי קרא לאו בביאת הארץ נתלית אלא אורחא דקרא למכתב זביחה בהאכלת בשר אי נמי למאי דדרשינן בבכורות (ד' טו.) וזבחת ואכלת[א] אין בפסולי המוקדשין שנפדו אלא היתר זביחה ואכילה ולא גיזה ועבודה אי נמי לאסור שחיטת חולין בעזרה כדדרשינן ליה בקדושין (דף מ:) כי ירחק וזבחת בריחוק מקום אתה זובח ואי אתה זובח בקירוב מקום: **ושחט.** אלמא נטוו על השחיטה בהאי מועד שבמדבר: **ונתנבלה.** כגון על ידי פגימת סכין או שהייה או דרסה: **והנוחר.** מדעת. ולשון נחירה שקורעה לאורכה מנחיריה ועד החזה: **והמעקר.** סימנין. ובחיה קאי דטעונה כסוי כגון בני ואיל: **פטור מלכסות.** דכתיב (ויקרא יז) אשר יאכל ושפך וכסה בראוי לאכילה הכתוב מדבר. ואפילו מאן דמחייב כסוי בשוחט ונמלאת טרפה הכא מודה דשחיטה מיהא בעינן דגמר שפיכה שפיכה משחוטי חוץ והתם שחיטה כתיב בפרק כסוי הדם (לקמן דף פה.): **אלא לר' עקיבא.** על כסוי הדם במדבר נטוו ונחירתן היתה שחיטתן והנוחר בזמן הזה נמי נבעי כסוי: **אך לאשר יאכל.** עכשיו בני ואיל בטומאה כן תאכלנו לבקר ולאן משתכנסו לארץ שאע"פ שאני מטעינן שחיטה לחולין משתכנסו לארץ בקדשים של עכשיו אין צריכין ליאכל בטהרת הקודש[ב] אלא בבני ואיל של עכשיו שהטמא והטהור אוכלין בקערה אחת. אלא לר' ישמעאל כו': **כי אסר רחמנא.** בשר תאוה במדבר: **שהכניסו ישראל.** אליבא דר' עקיבא מהו לאוכלן אחר כניסתן[ג] אמי אמרינן כי אסר רחמנא בשר נחירה לאחר ביאה הני מילי לנחור אחרי כן לאכול אבל הנחורות ובאות מן המדבר הואיל ובשעת נחירתן היתר היתה תו לא מתסרי אי דלמא לא שנא הס"ד ומה"ד כתלי דחזירי: **ג)** הדבור המתחיל אלא לאחר מכאן נמחק כולו משם: **ד)** ויש לפגם שני עוקצים שכשאתה מוליך: **ה)** צפרנך חוגרת בעוקץ של סופה. נ"ב וכתוב בס"ר לשון קצר שהצפורן נכנסת בתוך הפגימה ועוקצי הפגם מעכבין אותה לצאת לראשה של סכין ולא לסופה כך מצאתי בס' ישן מפי' רש"י ז"ל:

ו) נמ' אבל בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהן לארץ. נ"ב עיין ספר ערוך הכסף דף קיד ע"ב ע"ג על זה:

ז) נגלה דל"ל משתי רוחות בזה ענין מסוכסכת וכו'.

ח) נקמן פה. [ודף כז:], **ט)** [נ"ל קותלי עדיון], **י)** [נ"ל רכפ], **יא)** [ערכין ג.], **יב)** [נכ"ל: משומד], **יג)** [נעיל יג:], **יד)** [נעיל יט: ושם נקמן], **טו)** [דברים יב], **טז)** נכ"ל: למשומד,

תורה אור השלם

1. כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְיָ לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכֹל אַוַּת נַפְשֶׁךָ:

דברים יב כא

2. וְשָׁחַט אֵת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֵת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא א ה

3. הַצֹּאן וּבָקָר יִשָּׁחֵט לָהֶם וּמָצָא לָהֶם אִם אֵת כָּל דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵף לָהֶם וּמָצָא לָהֶם:

במדבר יא כב

4. אַךְ כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אֵת הַצְּבִי וְאֵת הָאַיָּל כֵּן תֵּאָכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֵאָכֵלוּ:

דברים יב כב

5. וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב אֲשֶׁר לֹא מִלָּאתָ וּבֹרֹת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא חָצַבְתָּ כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא נָטָעְתָּ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ:

דברים ו יא

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) נמ' אבל בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהן לארץ. נ"ב עיין ספר ערוך הכסף דף קיד ע"ב ע"ג על זה:

לעזי רש"י

בקונ"ש. כתלי חזיר מלוחים.

מוסף רש"י

בין בראש הגג בין בראש הספינה. ואע"ג דתנן אין שוחטין לא לתוך ימים ולא לתוך נהרות, הלא לימרו לשר של ים הוא שוחט, ולא לתוך כלים הלא לימרו הואיל ומקבל את הדם לזורקו לעבודת כוכבים הוא צריך, אפילו הכי בראש הגג שוחטין ואין חוששין לשמא יאמרו לצבא השמים עלה לשחוט, או אם מקבל בכלי הכל יודעין שאי אפשר לו לטוף את הגג ואין כאן חשד ובספינה נמי הכל יודעים דכיון דבספינה הוא על כרחו הוא שוחט לתוך הים, שאי אפשר לו לטוף את הספינה (לעיל יג:).

עין משפט נר מצוה

קכה **א** מיי' פ"ד מהל' שחיטה הלי"ז [ר"מ]:

שיטה מקובצת

א) אין צריכין ליאכל בטהרת הקדש כקדשים אלא כצבי: **ב)** ודרוש וכו' ואע"פ שכבר עבר מי אמרי' כי אסר רחמנא בשר נחירה לאחר ביאה ה"מ לנחור אח"כ ולאכול אבל הנחורות ובאות מן המדבר הואיל ובשעת נחירתן היתר היתה תו לא מתסרי אי דלמא לא שנא הס"ד ומה"ד כתלי דחזירי: **ג)** הדבור המתחיל אלא לאחר מכאן נמחק כולו משם: **ד)** ויש לפגם שני עוקצים שכשאתה מוליך: **ה)** צפרנך חוגרת בעוקץ של סופה. נ"ב וכתוב בס"ר לשון קצר שהצפורן נכנסת בתוך הפגימה ועוקצי הפגם מעכבין אותה לצאת לראשה של סכין ולא לסופה כך מצאתי בס' ישן מפי' רש"י ז"ל:

רבינו גרשום

בהמות ששוחט לצורכו שאם תאוה לאכול בשר אינו יכול לאכול עד שיקרר אימורין משנכנסו לארץ הותר להן בשר תאוה בלא אימורין): בשלמא לר' ישמעאל היינו דתנן השוחט ונתנבלה בידו כלומר דמעולם לא היתה נחירה במקום שחיטה לפיכך הנוחר פטור מלכסות אלא לר' עקיבא לא כבר היתה נחירה במקום שחיטה [ואמאי] פטורה מלכסות: אלא לר' ישמעאל צבי ואיל גופיהו וכו' כלומר מי הוכשרו בלא אימורין: קתלי דחזירי. חזירים יבשים שקורין בקונ"ש בלע"ז: שנית הכל שוחטין ולעולם שוחטין וכו' כלומר הכל שוחטין תרצינן כהלכתא קמייתא אליבא דאמוראי לעולם שוחטין לר' ישמעאל כדאית ליה לר' עקיבא כדאית ליה: אי הנך בשוחטין וכו' כלומר [אי] מוקמת הני תרתי הכל שוחטין ולעולם שוחטין בנשחטין הכל בשחיטה ואפי' עוף: אלא אמר רבא הכל שוחטין חדא לאייתויי כותי וכו': תתרץ זמנין במתניתין הכל שוחטין חד בתחלת הפרק וחד הכא. לעולם שוחטין כו' כלומר וכולהו תלתא מוקמינן בשוחטין: חוץ ממגל קציר והמגירה מגל קציר שישלא בלע"ז. מגירה עשוי כמגל קציר לחתוך חפציו: אוגרת פסול וכו' **ו)** בזה ענין: מסכסכת מרוח

מסורת הש"ס

ב) [נ"ל קותלי עדיון], **ג)** [נ"ל רכפ], **ד)** [ערכין ג.], **ה)** [נכ"ל: משומד], **ו)** [נעיל יג:], **ז)** [נעיל טו: ושם נקמן], **ח)** [דברים יב], **ט)** נכ"ל: למשומד,

תורה אור השלם

1. כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְיָ לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכֹל אַוַּת נַפְשֶׁךָ:

דברים יב כא

2. וְשָׁחַט אֵת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֵת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא א ה

3. הַצֹּאן וּבָקָר יִשָּׁחֵט לָהֶם וּמָצָא לָהֶם אִם אֵת כָּל דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵף לָהֶם וּמָצָא לָהֶם:

במדבר יא כב

4. אַךְ כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אֵת הַצְּבִי וְאֵת הָאַיָּל כֵּן תֵּאָכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֵאָכֵלוּ:

דברים יב כב

5. וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב אֲשֶׁר לֹא מִלָּאתָ וּבֹרֹת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא חָצַבְתָּ כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא נָטָעְתָּ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ:

דברים ו יא

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) נמ' אבל בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהן לארץ. נ"ב עיין ספר ערוך הכסף דף קיד ע"ב ע"ג על זה:

לעזי רש"י

בקונ"ש. כתלי חזיר מלוחים.

מוסף רש"י

בין בראש הגג בין בראש הספינה. ואע"ג דתנן אין שוחטין לא לתוך ימים ולא לתוך נהרות, הלא לימרו לשר של ים הוא שוחט, ולא לתוך כלים הלא לימרו הואיל ומקבל את הדם לזורקו לעבודת כוכבים הוא צריך, אפילו הכי בראש הגג שוחטין ואין חוששין לשמא יאמרו לצבא השמים עלה לשחוט, או אם מקבל בכלי הכל יודעין שאי אפשר לו לטוף את הגג ואין כאן חשד ובספינה נמי הכל יודעים דכיון דבספינה הוא על כרחו הוא שוחט לתוך הים, שאי אפשר לו לטוף את הספינה (לעיל יג:).

וכ"ש השתא דארחיקו להו טפי אלא אמר רב יוסף רבי עקיבא היא דתניא [1]כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשום שמו שם וזבחת מבקרך ומצאנך ר' עקיבא אומר לא בא הכתוב אלא [א]לאסור להן בשר נחירה שבתחלה הותר להן בשר נחירה משנכנסו לארץ נאסר להן בשר נחירה ועכשיו שגלו יכול יחזרו להתירן הראשון לכך שנינו לעולם שוחטין: במאי קמיפלגי רבי עקיבא סבר בשר תאוה לא איתסר כלל ר' ישמעאל סבר בשר נחירה לא אישתרי כלל בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב [2]ושחט את בן הבקר אלא לרבי עקיבא מאי ושחט קדשים שאני בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב [3]הצאן ובקר ישחט להם אלא לר' עקיבא מאי הצאן ובקר ישחט להם ינחר להם מיבעי ליה נחירה שלהן זו היא שחיטתן בשלמא לר' ישמעאל היינו [ב]דתנן השוחט ונתנבלה בידו והנוחר והמעקר פטור מלכסות אלא לר' עקיבא אמאי פטור מלכסות הואיל ואיתסר איתסר בשלמא לר' עקיבא דאמר בשר תאוה לא איתסר כלל היינו דכתיב [4]אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו אלא לרבי ישמעאל צבי ואיל גופיה מי הוי שרי כי אסר רחמנא בהמה דחזיא להקרבה אבל חיה דלא חזיא להקרבה לא אסר רחמנא בעי רבי ירמיה א] אברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהן לארץ מהו אימת אילימא בשבע שכבשו השתא דבר טמא אישתרי להו דכתיב [5]ובתים מלאים כל טוב ואמר ר' ירמיה בר אבא אמר רב [ג]כתלי דחזירי בשר נחירה מבעיא אלא לאחר מכאן ואיבעית אימא לעולם בשבע שכבשו כי אשתרי להו שלל של עובדי כוכבים דידהו לא אישתרי תיקו אמר [ג]רבה שנית הכל שוחטין ולעולם שוחטין בכל שוחטים מאי משנית ליה וכי תימא בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה הא דומיא דהנך קתני אי הנך בשוחטין האי נמי בשוחטין ואי הנך בנשחטין האי נמי בנשחטין אלא אמר רבא הכל שוחטין [ד]חדא לאתויי כותי וחדא לאתויי ישראל [ה]מומר [ו]לעולם שוחטין בין ביום בין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה [ז]בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה: חוץ ממגל קציר והמגירה: אבוה דשמואל פגם ושדר פגם ושדר שלחו ליה כמגירה שנינו תנו רבנן סכין

כתיב בפרק כסוי הדם (לקמן דף פה.): **אלא לר' עקיבא.** על כסוי הדם במדבר נטוו ונחירתן היתה שחיטתן והנוחר בזמן הזה נמי נבעי כסוי: **אך לאשר יאכל.** עכשיו בני ואיל בטומאה כן תאכלנו לבקר ולאן משתכנסו לארץ שאע"פ שאני מטעינן שחיטה לחולין משתכנסו לארץ בקדשים של עכשיו אין צריכין ליאכל בטהרת הקודש[ב] אלא בבני ואיל של עכשיו שהטמא והטהור אוכלין בקערה אחת. אלא לר' ישמעאל כו': **כי אסר רחמנא.** בשר תאוה במדבר: **שהכניסו ישראל.** אליבא דר' עקיבא מהו לאוכלן אחר כניסתן[ג] אמי אמרינן כי אסר רחמנא בשר נחירה לאחר ביאה הני מילי לנחור אחרי כן לאכול אבל הנחורות ובאות מן המדבר הואיל ובשעת נחירתן היתר היתה תו לא מתסרי אי דלמא לא שנא הס"ד ומה"ד כתלי דחזירי. חזירים יבשים שקורין בקונ"ש בלע"ז: שנית הכל שוחטין ולעולם שוחטין וכו' כלומר הכל שוחטין תרצינן כהלכתא קמייתא אליבא דאמוראי לעולם שוחטין לר' ישמעאל כדאית ליה לר' עקיבא כדאית ליה: אי הנך בשוחטין וכו' כלומר [אי] מוקמת הני תרתי הכל שוחטין ולעולם שוחטין בנשחטין הכל בשחיטה ואפי' עוף: אלא אמר רבא הכל שוחטין חדא לאייתויי כותי וכו': תתרץ זמנין במתניתין הכל שוחטין חד בתחלת הפרק וחד הכא. לעולם שוחטין כו' כלומר וכולהו תלתא מוקמינן בשוחטין: חוץ ממגל קציר והמגירה מגל קציר שישלא בלע"ז. מגירה עשוי כמגל קציר לחתוך חפציו: אוגרת פסול וכו' **ו)** בזה ענין: מסכסכת מרוח מוליך לפרנך מסוף הסכין לראשה לפרנך חוגרת בעוקץ של לד הראש וכשאתה בודק מראשה לסופה [ה]לפרנך חוגרת בעוקץ של סופה: סכין

ב) נגלה דל"ל משתי רוחות בזה ענין מסוכסכת וכו'.